

İKV BİLGİ NOTU

AB KURUMLARI İÇİN ORTAK BİR ETİK KURUMU OLUŞTURULMASI TEKLİFİ

Batuhan Tezel, İKV Uzman Yardımcısı

Avrupa Komisyonu, AB kurumlarının üyelerini kapsayan kurumlar arası bir etik kurumu oluşturulmasına yönelik bir öneriyi kabul etti. Etik kurumuyla ilk kez üyelerin etik davranışları için ortak standartlar ve kurumlar arasında etik gereksinimler konusunda koordinasyon ve görüş alışverişi için resmi bir mekanizma oluşturulacak. Böylece AB siyasetçileri ortak, açık, şeffaf ve anlaşılır standartlara tabi olacak.

Yapılan araştırmalar, Avrupalıların %60'ının AB'nin yolsuzlukla mücadele performansını yetersiz bulduğunu gösteriyor. Katar skandalı ile AP'de ortaya çıkan yolsuzluklar halihazırdaki hoşnutsuzluğu daha da artırmış oldu. Bütün bu gelişmelerin ışığında Avrupa Komisyonu 8 Haziran 2023 tarihinde, AB kurumlarında etik standartlarını belirlemek için yeni bir etik kurumunun oluşturulmasını önerdi. Esasen AB kurumları arasında etik standartları ve yaptırım yaklaşımlarını uyumlu hale getirecek bağımsız bir etik kurumu oluşturma planı, Katar skandalından çok önceye dayanıyor. Yine de AP'deki rüşvet skandalı konuyu yeniden gündeme getirirken bir yaptırım mekanizmasının oluşturulmasını da zaruri hale getirdi. Böylelikle AP içindeki ve dışındaki şeffaflık savunucuları, Komisyonun yolsuzluk suçlamalarını soruşturacak ve cezayı dağıtacak bir etik kurumu oluşturmasını istedi.

Oluşturulacak Etik Kurumunun Amacı ve Yapısı

Etik kurumu, AB kurumlarının tüm üyeleri arasında ortak bir etik kültürünü teşvik ederek, çerçevenin hem kurum içindeki hem de kurum dışındaki kişiler tarafından anlaşılmasını kolaylaştıracak bir mekanizma oluşturulmasını hedefliyor. Bu doğrultuda, katılımcı AB kurumlarının ve organlarının üyeleri için geçerli olan ortak asgari standartların geliştirilmesi ve gerektiğinde bu standartların güncellenmesi amaçlanıyor. Söz konusu kurallar asgari bir temel görevi görecekler ve her kurum daha katı iç kuralları uygulamakta özgür olacak. Buna karşın standartlar mevcut kuralları esnetmek ya da hafifletmek için kullanılamayacak. Bu standartlar ışığında her kurumun kendi iç kuralları hakkında görüş alışverişinde bulunarak birbirlerinin deneyimlerinden öğrenmelerini ve faydalanmalarını sağlayacak bir mekanizma oluşturulacak.¹

Yeni organın, üçüncü şahıslar tarafından sunulan hediyelerin, ağırlamaların veya seyahatlerin yanı sıra lobicilerle toplantılar ve mali çıkarların beyan edilmesi için standartlar belirlemesi bekleniyor. Komisyon, Parlamento ve Konseyin yanı sıra Avrupa Merkez Bankası, Avrupa Sayıştay, Ekonomik ve Sosyal Komite, Bölgeler Komitesi, Avrupa Yatırım Bankası ve Avrupa Birliği Adalet Divanı dahil olmak üzere en az dokuz kuruma söz konusu etik standartların uygulanması öngörülmüyor.

Bu doğrultuda, etik kurumunun yapısı da aşağıdaki şekilde kurgulanacak:

- Katılımcı kurumların üyeleri arasında her yıl dönüşümlü olarak bir başkan ve bir yedek seçilecek;
- Katılımcı kurumlardan üyeler en fazla beş yıl için bir atanacak ve bir de yedek temsilci belirlenecek;
- Yeterlilikleri, üst düzey görevlerdeki deneyimleri, bağımsızlıkları ve mesleki nitelikleri dikkate alınarak taraflarca üç yıl için beş bağımsız uzman veya gözlemci atanacak;
- Kurul üyeleri, Komisyonda yer alacak resmi bir sekreteryaya tarafından desteklenecektir. Her bir katılımcı kurumdaki üye için etikten sorumlu olanlardan oluşacaktır.²

Etik kurumunun oluşturulması tüm AB kurumlarının üyeleri için en yüksek etik standartlara bağlılığın önemini vurgulamayı ve kurumlara olan güvenin güçlendirilmesine katkı sağlamayı amaçladığından oldukça önemli. Oluşturulacak kurum önleyici etkiye sahip olacak ve kurumların içinde ve dışında herkes için neyin kabul edilebilir olduğu konusunda daha net bir ortak kültür oluşturulmasına da katkı sağlayacaktır.

---

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3106

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_23_3109